

Hugo Bouter

Het wonder van Israëls terugkeer en herstel in de laatste dagen

‘Elisa had gesproken tot de vrouw van wie hij de zoon levend gemaakt had: Sta op en ga heen, u en uw gezin, en verblijf als vreemdeling waar u verblijven kunt, want de HEERE heeft een hongersnood aangekondigd, en die zal ook zeven jaar lang over het land komen. En de vrouw was opgestaan en had gedaan overeenkomstig het woord van de man Gods: zij ging, zij en haar gezin, en verbleef als vreemdeling in het land van de Filistijnen, zeven jaar lang. En het gebeurde na verloop van de zeven jaren dat de vrouw uit het land van de Filistijnen terugkeerde. Zij ging eropuit om de hulp van de koning in te roepen met het oog op haar huis en met het oog op haar akker. De koning was nu juist in gesprek met Gehazi, de knecht van de man Gods. Hij zei: Vertel mij toch al de grote dingen die Elisa gedaan heeft. En het gebeurde, terwijl hij de koning aan het vertellen was hoe Elisa een dode levend gemaakt had, zie, de vrouw van wie hij de zoon levend had gemaakt, kwam de hulp van de koning inroepen met het oog op haar huis en met het oog op haar akker. Toen zei Gehazi: Mijn heer de koning, dit is de vrouw en dit is haar zoon, die Elisa levend heeft gemaakt. En de koning ondervroeg de vrouw en zij vertelde het hem. Toen gaf de koning haar een hoveling mee en zei: Laat zij alles wat van haar is, terugkrijgen, ook de hele opbrengst van de akker, van de dag af dat zij het land verlaten heeft, tot nu toe.’

2 Koningen 8:1-6

God herstelt het overblijfsel van Zijn volk na de terugkeer uit de verstrooiing

Dit verhaal naar aanleiding van een van de wonderen van de profeet Elisa is een duidelijk bewijs van Gods liefdevolle zorg voor allen die Hem kennen en toebehoren. Hij heeft alle omstandigheden in Zijn machtige hand. De vrouw uit Sunem, die had geluisterd naar het woord van de man Gods, werd uiteindelijk rijk gezegend in het Beloofde Land. Dat is nog steeds zo in geestelijk opzicht voor ons als christenen, doordat wij luisteren naar Gods Woord dat ons bekendmaakt met onze zegeningen in de hemelse gewesten, maar het zal in de laatste dagen in profetisch opzicht ook heerlijk worden waargemaakt aan Gods oude volk, het volk Israël. De koning herstelde de vrouw uit Sunem in al haar rechten na de periode van ballingschap in het land van de Filistijnen. Zo zal het overblijfsel van Israël door God in volle rechten worden hersteld in het Beloofde Land, wanneer de Grote Verdrukking voorbij is (zie onder).

Dat dit vervolg van de geschiedenis van de vrouw en haar zoon, zoals wij die vinden in 2 Koningen 4, pas in hoofdstuk 8:1-6 wordt beschreven, kan meerdere oorzaken hebben. De tijd van honger, die zeven jaar heeft geduurd, omspande wellicht de gebeurtenissen die in de tussenliggende hoofdstukken worden beschreven. Wij lezen immers reeds in hoofdstuk 4:38vv. dat er honger in het land was, mogelijk veroorzaakt door een aanhoudende droogte. De hongersnood zal door de jarenlange conflicten met de Syriërs, en door andere rampen (vgl. Ezech. 14:21), alleen maar verergerd zijn. Verder was er kennelijk een andere koning aan het bewind gekomen dan de onverschillige Joram, die juist weinig interesse had getoond voor de grote daden van Elisa (vs. 4). Wij kunnen denken aan Jorams opvolger, koning Jehu, die zijn aanstelling te danken had aan de profeet Elisa (2 Kon. 9:1vv.) en daarom zeer geïnteresseerd zal zijn geweest in de wonderwerken van de man Gods.

Toen de zeven jaren van hongersnood aanbraken (vgl. Gen. 41:25vv.), had Elisa de vrouw uit Sunem direct gewaarschuwd en de raad gegeven uit te wijken naar het buitenland. Hij had er niet bij gezegd waar zij moest heengaan, dat mocht zij zelf beslissen ('waar u verblijven kunt', vs. 1). Zij handelde volgens het woord van de man Gods, zij en haar gezin, en verbleef als vreemdeling in het land van de Filistijnen (vs. 2). Door deze keuze te maken, wandelde zij ook in de voetsporen van de aartsvaders Abraham en Izak (Gen. 26:1). Zij bleef daar echter niet langer dan nodig was. Aan het eind van die zeven jaar keerde de vrouw terug uit het land van de Filistijnen (vs. 3). Dit tekent haar gehoorzaamheid aan het woord van de man

Gods, en het is ook een les voor ons. Zijn *wij* voortdurend gehoorzaam aan Gods bevel? Luisteren wij na een lange tijd van beproeving nog naar Zijn stem?

Als christenen zijn wij in feite ook *vreemdelingen* in een vreemd land, want ons burgerschap is in de hemelen (Fil. 3:20). Wij leven eveneens in een tijd waarin het oordeel begint bij 'het huis van God' (1 Petr. 4:7; Openb. 2-3), omdat het van Hem is afgeweken en tot afgoderij is vervallen. Wij zijn eveneens omringd door vijanden, die Gods volk verdrukken. De Filistijnen zijn een beeld van *naambelijders*, die ten onrechte aanspraak maken op het erfdeel dat God Zijn kinderen heeft toegezegd. Maar zelfs in zo'n moeilijke situatie weet God voor ons te zorgen. Hij laat ons niet in de steek en toont ons de weg door 'het woord van de man Gods', door het betrouwbare en blijvende woord van de grote Profeet, Jezus Christus. 'Laat het woord van Christus rijkelijk in u wonen' (Kol. 3:16). Gods Woord wijst ons de weg in de zware tijden die de laatste dagen van de christelijke bedeling kenmerken (2 Tim. 3:1).

Dit gedeelte bevat trouwens meerdere treffende voorbeelden van Gods voorzienigheid. Het was *de Heere* die deze langdurige hongersnood opriep om Zijn volk te tuchtigen. De honger wordt in vers 1 eigenlijk gepersonifieerd. God riep hem naderbij als Zijn dienaar (vgl. Amos 7:4). Hij heeft de beschikking over alle dingen in de schepping, zoals ook Jona ondervond. Hoewel Hij Zich min of meer verborgen hield, zoals later speciaal zou blijken in het boek Esther, zorgde Hij in de beproeving toch voor hen die Hem vreesden en die voor Zijn Woord beefden. Bij de terugkeer van de vrouw uit Sunem zien wij een volgend bewijs van Zijn zorgende liefde. God had de omstandigheden in Zijn hand en Hij leidde het zo dat er een ontmoeting plaatsvond tussen de vrouw en de koning van Israël, terwijl deze juist in gesprek was met Gehazi over de grote daden van Elisa en had vernomen dat de profeet een dode levend had gemaakt (vs. 4-5).

De grote daden van de man Gods

Het wekt wel wat bevreemding dat wij hier lezen over een gesprek tussen de nieuwe koning van Israël en Gehazi. Deze wordt nog steeds 'de knecht van de man Gods' genoemd (vs. 4); en er wordt met geen woord gerept over zijn melaatsheid. Het is echter duidelijk dat hij niet meer in de nabijheid van Elisa verkeerde; hij was niet meer in dienst van de profeet. Hij vertelde de koning op *diens* verzoek over de grote daden van de profeet. Dit gesprek kan hebben plaatsgehadt voor de poort van Samaria (vgl. 7:3), de plaats waar het openbare leven zich afspeelde en waar werd rechtgesproken. We weten trouwens dat Gehazi op grond van de wet op de

melaatsheid rein verklaard kon worden (Lev. 13:13), en dus weer kon deelnemen aan het maatschappelijke leven. Een andere veronderstelling is dat het gesprek tussen de vroegere knecht van de profeet en de koning heeft plaatsgehad in de buurt van Jizreël, de tweede residentie van de koningen van Israël. Deze plaats lag dicht bij Sunem, en de vrouw kon daar gemakkelijk de hulp van de koning inroepen na haar terugkeer uit het land van de Filistijnen.

Van meer belang voor ons is uiteraard het *onderwerp* van het gesprek. De koning informeerde naar 'al de grote daden' die Elisa verricht had (vs. 4). Deze wonderen trekken ook onze aandacht en wij kunnen erover nadenken in het licht van het Nieuwe Testament. De grote daden van de profeet spreken van de machtige werken van onze Heere Jezus Christus, de ware Man Gods. Er is niemand zoals Hij. Hij redt en bevrijdt. Hij schenkt leven en overvloed. Hij verbreekt de macht van de zonde en de dood. De evangeliën getuigen volop van Zijn grote daden. Om het met Zijn eigen woorden te zeggen, die Hij sprak tegenover de boodschappers van Johannes de Doper: 'Ga heen en bericht Johannes wat u hebt gezien en gehoord: blinden kunnen weer zien, kreupelen lopen, melaatsen worden gereinigd en doven horen, doden worden opgewekt, aan armen wordt het evangelie verkondigd' (Luk. 7:22). Evenals Elisa trok Hij door het land, terwijl Hij goeddeed en overal heil verspreide (Hand. 10:38). Vooral de evangelist Johannes beklemtoont het tekenkarakter van Zijn grote daden. De vele wonderen die de Heer verrichtte, waren even zovele *tekenen* voor het ongelovige volk. Johannes maakte een selectie uit de talrijke tekenen en schreef die op, 'opdat u gelooft dat Jezus is de Christus, en opdat u gelovend het leven hebt in Zijn naam' (Joh. 20:30-31).

Als wij een parallel trekken tussen de grote daden van Elisa en die van Christus, dan denken wij hier met name aan het feit dat Hij *de macht van de dood* heeft overwonnen. Elisa had een dode levend gemaakt, zo kon Gehazi getuigen tegenover de koning. En wat een wonder dat juist op dat moment de Sunamitische en haar zoon op audiëntie kwamen bij de koning! Verbaasd riep de knecht van de profeet het uit: 'Mijn heer de koning, dit is de vrouw en dit is haar zoon, die Elisa levend gemaakt heeft' (vs. 5). Daarop ondervroeg de koning de vrouw en zij vertelde het hem (vs. 6). Zij kon het relaas van Gehazi volmondig bevestigen. Haar zoon, die door Elisa was opgewekt, was het levende bewijs van de wondermacht van de man Gods.

Christus heeft de macht van de dood echter *voorgoed* overwonnen. Hij is de grote Overwinnaar over de zonde, de dood en de satan. Hij is Mens geworden en Hij heeft Zich met ons één gemaakt op het kruis van Golgotha, 'opdat Hij door de dood teniet zou doen hem die de macht over de dood had, dat is de duivel, en allen zou verlossen die uit vrees voor de dood hun hele leven door aan slavernij

onderworpen waren' (Hebr. 2:14-15). Reeds tijdens Zijn omwandeling op aarde toonde Hij Zijn macht over de dood, doordat Hij zeker driemaal een dode opwekte. Dit was als het ware een voorproef van wat Hij tot stand zou brengen na Zijn eigen opstanding uit de doden. 'Doden worden opgewekt'. Dat doet de Heer nu nog steeds door de machtige werking van Zijn Geest, en spoedig komt het ogenblik dat Hij ook onze sterfelijke *lichamen* levend zal maken door Zijn Geest, Die in ons woont. Wij hebben een levende Heer en Heiland. Kunnen wij getuigen van al de grote daden die *Hij* heeft verricht? Horen de mensen ons spreken over 'de grote daden van God' (Hand. 2:11)? Die grote daden vinden hun centrum in de dood en opstanding van Christus Zelf!

De tijd van het herstel

Laten wij nu weer teruggaan naar het verhaal van de vrouw uit Sunem. God had het zo geleid dat zij precies op het juiste moment de hulp van de koning inriep met het oog op haar huis en haar akker. Wij weten niet precies wat de aard was van de problemen die zij ondervond bij haar terugkeer als vreemdeling uit het land van de Filistijnen. Het kan zo zijn dat anderen zich van haar bezittingen hadden meester gemaakt, of dat de pachter geen huur wilde betalen. Het is ook mogelijk dat haar bezit in beheer was gekomen bij de koninklijke domeinen en dat zij haar eigendom kwam opvragen bij de koning. In ieder geval reageerde de koning na het bijzondere gesprek dat zojuist had plaatsgehad, heel welwillend. De Sunamitische kreeg niet alleen alles terug wat haar toebehoorde, maar zij ontving bovendien de hele opbrengst van de akker vanaf de dag waarop zij het land had verlaten (2 Kon. 8:6).

Tijdens de zeven jaren van honger had het land dus toch wel wat opgebracht. Maar in de vruchtbare vlakte van het land van de Filistijnen was het minder moeilijk geweest om de hongersnood te overleven. Haar terugkeer naar het land werd door God dus buitengewoon gezegend, en zij werd hersteld in al haar rechten. Hij gaf haar een volledige vergoeding voor de jaren van vreemdelingschap. Dit herstel doet denken aan wat de profeet Joël later zou optekenen als een bijzondere belofte van Gods kant: 'En u, kinderen van Sion, verheug u en wees blij in de Heere, uw God, want Hij zal u geven de Leraar tot gerechtigheid. Die zal regenen op u doen neerdalen, vroege regen en late regen in de eerste maand. De dorsvloeren zullen vol koren zijn, de perskuipen stromen over van nieuwe wijn en olie. Ik zal u de jaren vergoeden die de veldsprinkhaan, de jonge sprinkhaan, de zwerm sprinkhaan en de treksprinkhaan hebben opgegeten, Mijn grote leger, dat Ik op u had afgestuurd. Dan zult u overvloedig en tot verzadiging eten, en de Naam van de Heere, uw God, prijzen, Die wonderlijk met u heeft gehandeld. Mijn volk zal voor eeuwig niet

beschaamd worden. Dan zult u weten dat Ik te midden van Israël ben, dat Ik, de Heere, uw God ben, en niemand anders: Mijn volk zal voor eeuwig niet beschaamd worden!' (Joël 2:23-27).

Deze belofte van zegen kunnen wij in geestelijk opzicht natuurlijk toepassen op onszelf als gelovigen. Als wij na een tijd van gebrek en schaarste terugkeren naar onze bezittingen in het Beloofde Land, het hemelse erfdeel dat ons in Christus is geschonken (Ef. 1:3vv.), dan zal God ons de jaren van beproeving rijkelijk vergoeden. Hij zal ons herstellen in onze rechten als Zijn kinderen en ons weer ten volle doen genieten van de zegen in de hemelse gewesten. Terwijl wij in de vrouw uit Sunem zelf de gedachte van terugkeer en herstel zien, is met haar zoon meer de gedachte van reveil en opwekking verbonden. Hij staat hier immers op de voorgrond als degene die door Elisa was levend gemaakt. Dat is ook een belangrijk aspect: een tijd van herstel is een tijd van *opwekking*.

Wij willen nu vooral aandacht schenken aan de profetische betekenis van dit gedeelte voor het overblijfsel van Israël in de eindtijd. Want na de beproevingen van Daniëls laatste jaarweek (ook een periode van *zeven* jaar), zal er een tijd van volledig herstel aanbreken voor Gods volk. Het zijn de tijden van *verkwikking*, de tijden van de *herstelling* van alle dingen, waarover Petrus reeds sprak in het boek Handelingen (3:19-21). Het volk Israël zal volledig worden hersteld in het Beloofde Land. Hun aanneming zal niets minder zijn dan een *opwekking*, het leven uit de doden (Rom. 11:15; vgl. Ezech. 37).

Er valt ook een parallel te trekken tussen Gods zorg voor de vrouw uit Sunem en wat wij lezen over de vrouw in Openbaring 12. Zoals de eerste in de jaren van hongersnood een schuilplaats vond in het vreemde land, vindt de laatste bescherming in de woestijn, waar zij wordt gevoed een tijd en tijden en een halve tijd (d.i. de tweede helft van de laatste jaarweek, de periode die bekendstaat als de Grote Verdrukking). God zorgt ook in de tijd van de grootste benauwdheid voor het overblijfsel van Zijn volk. Hij zal het verlossen uit de diepe nood waarin het in de laatste dagen zal verkeren en het ten slotte rijkelijk zegenen in het land van Zijn belofte, onder de regering van de Messias. Wat een tijd van zegen zal dat zijn.